

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЯДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ІЯД НАН України
15 лютого 2022 р. (протокол № 1)

Введено в дію

за наказом № 23
від «15» лютого 2022 р.

**ТИМЧАСОВЕ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Київ –2022

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Тимчасове Положення про силабус навчальної дисципліни розроблено відповідно до:

Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII;

Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VI;

Постанови Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015 р. «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»;

Наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;

Листа Міністерства освіти і науки України № 1/9-434 від 09.07.2018 р.

«Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»; рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

Глосарію, що затверджений рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол від 29.08.2019 р. №9);

нормативних документів Інституту ядерних досліджень НАН України (далі – Інститут),

а також на основі вивчення досвіду українських і зарубіжних закладів вищої освіти.

1.2. Метою Положення є надання допомоги викладачам в організації вивчення здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни на основі принципу студентоцентрованого навчання, що передбачає заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу, побудову освітнього середовища на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу, а також підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до навчання шляхом розкриття ролі й місця даної дисципліни в освітній програмі.

1.3. Силабус є стислим описом компоненти освітньої програми (навчальної дисципліни), який містить основні характеристики дисципліни і має на меті допомогти здобувачеві вищої освіти в організації його навчальної діяльності.

1.4. Силабус – це документ, в якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і здобувача вищої освіти. В ньому представляються процедури (у т. ч. стосовно дедлайнів (часових термінів) і принципів оцінювання), політики (включно з політикою академічної доброчесності) і зміст курсу, а також календар його виконання. В силабусі мають бути озвучені вимірювані цілі, які викладач ставить перед своєю дисципліною. Здобувач вищої освіти має зрозуміти, чого він/вона зможе навчитися, чим саме може бути корисним цей курс. Силабус окреслює концептуальний перехід від “здобування знань” і “одержання практичних навичок” до компетентностей, що їх може засвоїти здобувач вищої освіти, вивчаючи цей курс. Силабус включає в себе анотацію курсу, мету (компетентності), перелік тем, матеріали для читання, правила стосовно зарахування пропущених занять.

1.5. Положення містить рекомендації щодо розроблення, оформлення, порядку затвердження, оприлюднення та рекомендовану структуру силабусу навчальної дисципліни.

2. РОЗРОБЛЕННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Силабус створюється для здобувачів вищої освіти.

Призначення цього документу – пояснити здобувачам вищої освіти суть дисципліни, дати їм змогу розподіляти час, сили, інтенсивність своєї самостійної роботи.

2.2. Силабус розробляється на основі Робочої програми навчальної дисципліни (нормативного документу Інституту, затвердженого у встановленому порядку, до підготовки якого були залучені усі стейкхолдери) науковими та науково-педагогічними працівниками Інституту, за якими закріплено навчальну дисципліну.

2.3. Відповідальність за розроблення, своєчасність, якість підготовки та оформлення силабусів покладається на гарантів освітньо-наукових програм.

Якщо навчальна дисципліна закріплена в навчальному плані за декількома освітньо-науковими програмами, то силабус розробляється авторським колективом з викладачів за цими програмами.

2.4. В рамках академічної свободи розробники силабусу мають право додати будь-яку інформацію стосовно навчальної дисципліни.

2.5. Час на підготовку силабусу включається до розділу «Методична робота» індивідуального плану роботи викладача.

2.6. Текст рукопису має бути набраний шрифтом Times New Roman, розміром не менше кегль 12. Усі поля мають бути по 2 см. Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі; міжрядковий інтервал – одинарний.

2.7. У колонтитулі відображається назва Інституту та його логотип.

2.8. Обсяг силабусу, як правило, не перевищує двох аркушів.

3. РЕКОМЕНДОВАНА СТРУКТУРА СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

До структури силабусу входять такі основні елементи:

3.1. Загальна інформація про навчальну дисципліну: назва ІЯД НАНУ (зазначається у колонтитулі),

назва дисципліни,

шифр та назва спеціальності,

назва освітньої (освітньо-професійної / освітньо-наукової) програми, освітній рівень,

статус дисципліни, мова викладання, курс / семестр,

кількість кредитів ЄКТС (обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин),

розподіл за видами занять та годинами навчання, форма підсумкового контролю,

назва відділу та його місцезнаходження,

викладач і контактна інформація,

дні занять (за розкладом),

консультації (вказати час і місце проведення консультацій, очні / дистанційні, відповідно до графіку / за домовленістю з ініціативи здобувача вищої освіти, індивідуальні / групові).

3.2. Мета навчальної дисципліни – бажаний кінцевий результат, отримуваний здобувачем вищої освіти внаслідок засвоєння ним навчального матеріалу.

Для вибіркового навчальних дисциплін також може бути наведено коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення дисципліни.

3.3. Передумови для навчання (пререквізити) – ті знання та навички, якими повинен володіти здобувач вищої освіти, щоб приступити до вивчення дисципліни, або перелік попередньо прослуханих дисциплін.

3.4. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами, поданий у силабусі, має відповідати Робочій програмі навчальної дисципліни.

3.5. Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни (за необхідності, якщо є вимоги, які здобувач вищої освіти повинен врахувати) – вказується необхідне обладнання та / або програмне забезпечення для опанування дисципліни.

3.6. Рекомендовані джерела – вказати основні та додаткові джерела, які пропонуються здобувачам вищої освіти для вивчення навчальної дисципліни, як вітчизняні, так і найкращі зарубіжні видання з урахуванням їх наявності у бібліотеці Інституту. Також електронні адреси сайтів, матеріали яких можуть бути використані.

Максимальна кількість найменувань основної літератури не повинна перевищувати п'яти джерел. Нумерація літератури наскрізна.

3.7. Система оцінювання повинна ґрунтуватися на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.

Розділ «Система оцінювання» повинен містити пояснення мінімальної та максимальної кількості балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти при засвоєнні дисципліни, окремо за поточну діяльність та за результатами підсумкового контролю.

Накопичувальна бально-рейтингова система в Інституті є основним елементом управління навчальним процесом і призначена для регулярного оцінювання якості його результатів.

Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання успішності дозволяє здобувачам вищої освіти як автономним і відповідальним суб'єктам освітнього процесу усвідомити необхідність систематичної роботи, своєчасно оцінити стан своєї роботи та вносити корективи, розвивати здібності здобувачів вищої освіти до самооцінки як засобу саморозвитку і самоконтролю.

3.8. Таблиця «Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни» має відповідати Робочому плану (технологічній карті) навчальної дисципліни і містити інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Пояснення: відповідно до Закону України «Про вищу освіту» освітній процес в Інституті здійснюється за такими **формами**:

навчальні заняття (аудиторна робота); самостійна робота;
практична підготовка; контрольні заходи.

Основними **видами** навчальних занять є:

лекція;

лабораторне, практичне (семінарське), індивідуальне заняття;
консультація.

Формами поточного оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: опитування; доповіді, презентації результатів виконаних завдань та досліджень; колоквиуми; контрольні роботи; аналітичні звіти, есе; тестовий контроль; лабораторний контроль; проблемні ситуації; розрахункові роботи; презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

3.9. Політики навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач висуває здобувачам вищої освіти при вивченні дисципліни. Будь-яка політика вибудовується з урахуванням норм чинного законодавства України та нормативних документів Інституту.

Вимоги можуть стосуватися дотримання академічної доброчесності, відвідування занять, правил поведінки на заняттях, дедлайнів, допусків до контролю, заохочень та стягнень тощо.

Здобувач вищої освіти має право отримувати інформацію про умови вивчення дисципліни, критерії та процедури оцінювання, результати кожного контрольного заходу тощо.

Для вибіркової дисципліни можна зазначити, що після здійснення вибору дисципліни вона стає обов'язковою для вивчення і включається до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Викладач може використовувати у силабусі нижченаведені матеріали.

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

Списування під час контрольних (модульних) робіт та екзаменів заборонено (в тому числі із використанням мобільних девайсів).

Рекомендована структура силабусу навчальної дисципліни наведена у Додатку.

4. ПОРЯДОК ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ОПРИЛЮДНЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Проект силабусу розглядається на засіданні Секції Вченої ради Інституту та/або Комісії з моніторингу освітнього процесу та забезпечення якості вищої освіти, які висловлюють рекомендації та формують подання до Вченої ради Інституту щодо його затвердження.

4.2. Силабус навчальної дисципліни розглядається та затверджується Вченою радою Інституту за поданням Секцій Вченої ради та/або Комісії з моніторингу освітнього процесу та забезпечення якості вищої освіти.

4.3. Силабус основної навчальної дисципліни має бути доступним здобувачам вищої освіти на початку семестру, вибіркової – на момент здійснення вибору дисципліни (початок семестру або навчального року).

4.4. Силабус у електронному вигляді передається до науково-організаційного відділу для оприлюднення на офіційному сайті Інституту та зберігається в електронному архіві.

4.5. У разі викладання навчальної дисципліни іноземною мовою силабус складається як українською, так і мовою викладання.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення набуває чинності (на підставі рішення Вченої ради Інституту) з моменту введення його в дію наказом директора Інституту.

5.2. Зміни та доповнення до Положення можуть вноситися наказом директора за рішенням Вченої ради Інституту. У такому ж порядку Положення скасовується.

Інститут ядерних досліджень НАН України

Додаток

Силабус навчальної дисципліни
«назва дисципліни (без скорочень)»

Спеціальність	<i>Шифр та повна назва</i>
Освітня програма	<i>Шифр та повна назва</i>
Освітній рівень	<i>Повна назва</i>
Статус дисципліни	<i>Основна / Вибіркова</i>
Мова викладання	<i>Українська / Англійська</i>
Курс / семестр	<i>... курс, ... семестр</i>
Кількість кредитів ЄКТС	<i>Кількість кредитів за навчальним планом</i>
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Лекції – год.</i>
	<i>Практичні (семінарські) – год.</i>
	<i>Лабораторні – год.</i>
	<i>Самостійна робота – год.</i>
Форма підсумкового контролю	<i>Екзамен / Залік</i>
Відділ	<i>Повна назва, місцезнаходження, телефон, сайт відділу</i>
Викладач (-і)	<i>ПІБ (без скорочень), посада та вчене звання викладача(-ів)</i>
Контактна інформація викладача (-ів)	<i>Електронна адреса, номер телефону (за бажанням) тощо</i>
Дні занять	<i>Вказати згідно діючого розкладу занять</i>
Консультації	<i>Вказати час і місце проведення консультацій; очні / дистанційні; відповідно до графіку / за домовленістю з ініціативи здобувача; індивідуальні / групові</i>
Мета навчальної дисципліни	
Передумови для навчання	
<i>Перелік попередньо прослуханих дисциплін / Знання, вміння, навички, якими повинен володіти здобувач, щоб приступити до вивчення дисципліни</i>	
Зміст навчальної дисципліни	
Змістовий модуль 1 ...	
Тема 1.	
Змістовий модуль ...	
Тема ...	
Матеріально-технічне (програмне) забезпечення дисципліни (за необхідності)	
Сторінка курсу на платформі Інституту (персональна навчальна система)	<i>Які матеріали розміщено (коротко). Посилання.</i>
Рекомендовані джерела	
<i>Вказати основні та допоміжні джерела, які пропонуються здобувачам для вивчення навчальної дисципліни</i>	

Система оцінювання результатів навчання

Пояснення мінімальної та максимальної кількості балів, що присвоюється здобувачам при засвоєнні дисципліни, окремо за поточну діяльність та за результатами підсумкового контролю.

Більш детальна інформація щодо оцінювання наведена в технологічній карті дисципліни.

Інститут ядерних досліджень НАН України

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни (приклад)			
Види навчальної роботи			Макс. кількість балів
...			
...			
...			
...			
Письмова контрольна робота			
Колоквіум			
Есе			
Екзамен (за наявності)			40
Максимальна кількість балів			100
Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання та ІЯД НАНУ			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (іспиту), диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики, тренінгу	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 65	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		
Політики навчальної дисципліни			
<i>Політика дотримання академічної доброчесності, Політика щодо пропусків занять, Політика щодо виконання завдань пізніше встановленого терміну, тощо</i>			
Більш детальну інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни (посилання).			

Силабус затверджено на засіданні ВР ІЯД НАНУ від « » _____ р.
 Протокол №....